

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2024-86-2>
УДК 330.13

Леонідов І.Л.

кандидат економічних наук, доцент,

Український державний університет науки і технологій

Цурканова І.О.

кандидат політичних наук, доцент,

Український державний університет науки і технологій

Leonidov Ihor, Tsurkanova Iryna

Ukrainian State University of Science and Technologies

СПЕЦИФІКА ЕКСТЕРНАЛІЗАЦІЇ ПРИВЛАСНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПРОДУКТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

SPECIFIC OF EXTERIORIZATION OF APPROPRIATION OF INFORMATIVELY-DIGITAL INTELLECTUAL PRODUCT INTO CONDITIONS OF GLOBALIZATION.

Метою даного дослідження є виявлення специфіки екстерналізації привласнення інтелектуального продукту в умовах глобалізації. Для досягнення мети дослідження використовувався варіант інтеграційного методу. Результатами дослідження є виявлення засобів зменшення перешкод відтворення акторів привласнення інтелектуального продукту в глобальних умовах. В умовах глобалізації підтверджено панування глобальних акторів привласнення інтелектуального продукту над відносно дрібними національними акторами привласнення інтелектуального продукту як перешкоди їх розширеному відтворенню. Практична значущість визначена в придатності для державного регулювання ефективного розвитку окремих видів промислової діяльності в Україні, а також прискоренню їх «монтування» в глобальні технологічні ланцюги.

Ключові слова: привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, належність, набуття, глобалізація, відтворення.

Exteriorization of informatively-digital intellectual product in the context of its displaying and recreation of actors of its appropriation in the conditions of globalization was analyzed and generalized in the article. The aim of this research is a detecting of specific of exteriorization of appropriation of informatively-digital intellectual product in the conditions of globalization. A variant of integration method was used for achieving of aim of the research. General characteristics of globalization, as an object of its informatively-digital conceptions, was found. Possibilities of the developed countries (leaders of global economics) at the appropriation of new knowledge as possibility of property and uses of knowledge was found out. After generalization of exert of exteriorization of appropriation of intellectual product as transfer of technologies, was constated, what the limits of its variety are circumscribed into the attributes of appropriation of intellectual product. The analysis of exert of exteriorization of appropriation of informatively-digital intellectual product is possible via a development of the compatible-divided form of appropriation was found out. Attention on the specific of appropriation of informatively-digital intellectual product in the conditions of globalization how an important aspect of knowledge-information revolution was accented. Exert of exteriorization of appropriation of informatively-digital intellectual product in the conditions of globalization as: cooperative (in the global cluster of creators), satellite (in the global cluster of producers), subordinate (in the global cluster of mediators-entrepreneur) was determined by scientific novelty. Means of diminishing of barrier of reproduction of actors of appropriation of intellectual product in global conditions was found out in part: financing of acquisition a novel-constructively and novel-integration of informatively-digital intellectual product (in the global cluster of creators); encouragement of belonging of legitimate of informatively-digital intellectual product to the national actors (in the global cluster of producers); stimulation of actualization of belonging of legitimate of informatively-digital intellectual product to the national actors (in the global cluster of mediators-entrepreneur). Domination of global actors of appropriation of informatively-digital intellectual product above relatively by small national actors of informatively-digital intellectual product how an barrier of them the extended reproduction was confirmed in the conditions of globalization. Practical importance of the paper was represented in an availability for government regulation of local types of industrial activity in Ukraine, and also for the acceleration of them "building-in" in global technological chains.

Key words: appropriation of informatively-digital intellectual product, belonging, acquisition, globalization, reproduction.

Постановка проблеми. Дослідження привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту відокремлено від спектру всього історичного досвіду економічного розвитку, його логіки, закономірностей та сучасної специфіки загрожує перетворитися на «накладання на економіку неприйнятних абстрактних схем». Формалізація такого спектру відображена в процесі історичного розвитку сумісно-розділеної форми привласнення, де сумісність (у глобальності, як найбільш розвиненій формі) та роздільність (у локальності, як найбільш розвиненій формі) через ряд ланок опосередкування перетворилися у розгорнуту суперечність глобалізації та локалізації. Їх відображення в українській економіці проявляються в досягненнях інтеграції з європейською економікою та етапах знаннево-інформаційної революції. Перспективи опанування інноваційних викликів (від автоматизації бізнес-процесів до систем машинного навчання і технологій на основі штучного інтелекту) та повоєнного відновлення економіки, підкреслюють актуальність досліджень привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі, результати досліджень умов глобалізації економічної діяльності варіюються переважно в спектрі безпосередньої та опосередкованої взаємодії елементів єдиного глобального простору обміну товарами та послугами. Наприклад, на основі аналізу глобалізації в контексті змін форм історичного процесу (О. Білорус [1], Ю. Пахомов [2]) обґрунтовано засади глобалізованої національної стратегії розвитку. Сприйняття глобалізації як сучасного економічного феномена (А. Гальчинський [3], В. Гейсець, Д. Лук'яненко, Ф. Фукуяма [4]) сприяло формуванню пропозицій для регулювання діяльності суб'єктів глобальної економіки. Розкриття тенденцій глобалізації (І. Валлерстайн [5], Н. Ейнджел [6], П. Кругман [7], Б. Ліндсі [8], Д. Родрік [9]) допомогло сформуванню уявлення про її суперечності, характеристики, наслідки тощо. Наведені та ін. результати досліджень єдиного глобального простору обміну товарами та послугами не можуть ігнорувати постійний обмін культурними надбаннями людської цивілізації через інтенсифікацію інформаційної взаємодії. Обґрунтування перетворення знань та інформації на основний фактор економічного розвитку актуалізувало інформаційно-знаннєву концепцію глобалізації.

У відповідності з нею, наприклад, здійснено пояснення можливостей розвинених країн (лідерів глобальної економіки) до привласнення нового знання опосередковано спроможністю володіння та користування знаннями (як умови особистісної, соціальної та національно-державної диференціації на глобальному рівні). Іншим прикладом можуть бути

дослідження основної економічної суперечності історичного розвитку в напрямі від сумісно-розділеної форми привласнення [10] «через суперечність держави і ринку до суперечності процесів глобалізації та територіальної локалізації національних держав» [11, с. 24]; дослідження привласнення інтелектуального продукту у трансфері технологій на базі теорії «життєвого циклу» [12] тощо.

Як бачимо, дослідники умов глобалізації наблизилися до визнання залежності функцій та дій суб'єктів глобальної економіки від привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту. Однак, в наведених дослідженнях переважає акцент на поверхневому прояві зазначеної залежності, а сутнісний аспект залишає широкий простір для нових досліджень.

Мета статті полягає у виявленні специфіки екстерналізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. З авторського погляду, прояв привласнення інформаційно-цифрового інформаційно-цифрового інтелектуального продукту як трансфер технологій не є монолітним і гіпотетично має межі відносно атрибутів такого привласнення в частині продукту, актора чи форми. Наприклад в ареолі продукту, як атрибуту привласнення інтелектуального продукту, його прояв, як трансфер технологій, відрізняється з позиції: передачі науково-технічних знань і досвіду [13]; розповсюдження технічної інформації [14]; поширення та прийняття винаходів і технічних прийомів [15]; обмін навичок, знань, технологій, методів і зразків виробництва [16] тощо. Дійсно, у представленій множині інформації, технологій, винаходів, методів та ін. відображено трансфер набуття неосно-знаннєвого або компіляційного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту.

Стосовно актора, як атрибуту привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, його прояв, як трансфер технологій, різниться в спектрі: процесу, в якому розробник технології робить свою технологію доступною для комерційного партнера [17]; інформування, поширення, передачі та впровадження результатів людського інтелекту та науково-технічних розробок від його розробника до кінцевого споживача [18]; переміщення наукових методів виробництва або дистрибуції від одного підприємства, установи або країни в іншу [19]; нової технології від винахідника для вторинного користувача, переважно з боку розвинених країн для країн, які розвиваються [20]. Як бачимо, через розробників, винахідники проявляються актори привласнення неосно-конструктивістського інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, а в кінцевих споживачах, комерційних партнерах – уособлюють

ся актори привласнення традиційно актуалізованого інтелектуального продукту.

Відносно форми, як атрибуту привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, його прояв, як трансфер технологій, теж варіюється в моментах: поширення комерційної технології, яке включає взаємозв'язок між особою, яка передає відповідні знання та особою, яка їх отримує [21]; перетворення інтелектуальної власності на фізичний продукт або на комерційну корисність, або на можливість використання на благо суспільства [22]; діяльності з передачі технології в межах широкого спектру федеральних агенцій [23]; розвиток існуючих приватних компаній або створення нових стартап-компаній, що базуються на даній технології [24] та ін. В наведеному віддзеркалюється прояв особистої, приватної, суспільної та федеральної форми привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту

Із узагальнення прояву екстерналізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту як трансферу технологій, можна констатувати, що межі його різноманіття окреслюються атрибутами привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту.

Можливості аналізу розвитку сумісно-розділеної форми привласнення не обмежуються роз'ясненням перетворення сумісності та роздільності в розгорнуту суперечність глобалізації і локалізації [11, с. 24–28], а є сприятливими для з'ясування відповідного прояву екстерналізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту.

Передумовою такого дослідження на сучасному етапі знаннево-інформаційної революції визнано гіпотезу про взаємодію двох основних епох: 1) епохи домінування природного опредметнення (аграрна); 2) епохи домінування штучного опредметнення (індустріальна). Кардинальні зміни елементів машин, техніки, технологій та енергетичних джерел було визнано обставинами переходів відповідно до третього та до четвертого техніко-економічного укладу. Додатковим припущенням є детермінація наявними та необхідними олюдненими сутнісними людськими силами найбільш прийнятних знарядь і техніко-технологічних процесів уречевлення і олюднення як ядра п'ятого і шостого техніко-економічних укладів [25]. У зв'язку з цим, акцентується увага на особливостях привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації як важливого аспекту знаннево-інформаційної революції.

З'ясовано умову зазначеного в загостренні глобальної конкуренції між установами державної власності (класичні університети) та транснаціональними корпоративними установами (корпоративні і віртуальні університети). Дослідники глобалізації

пояснюють переваги зазначеної умови можливостями підвищення якості олюдненого інтелектуального продукту, належного глобальним акторам, та корисністю від цього для національних суб'єктів господарювання. Однак, неявним припущенням досягнення наведених можливостей є фінансування розширеного відтворення національних акторів набуття неосно-конструктивістського інтелектуального продукту у глобальній конкуренції з акторами набуттям «компіляційного» інтелектуального продукту. Перешкоди відтворення акторів привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації об'єктивують його (відтворення) асиметричність для різних груп країн: переважно розширене відтворення (для акторів розвинених країн) та переважно звужене відтворення (для акторів країн, що розвиваються).

Зазначене констатує гіпотетичну сприятливість фінансування набуття неосно-конструктивістського та неосно-інтеграціоністського інтелектуального продукту для розширеного відтворення акторів привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в глобальному кластері творців.

Історична перевірка такої констатації відбулася в регіональному об'єднанні ЄС при зменшенні перешкод відтворення акторів привласнення інтелектуального продукту на основі діалектики товарності і планомірності в системі фінансування загальноєвропейських «актуальних» наукових досліджень. Проявом планомірних відносин стали рамкові програми довгострокового фінансування науково-дослідних робіт в Європейському науковому просторі, наприклад, «Горизонт Європа» (2021–2027). Товарність проявилася в конкурсному відборі досліджень для пріоритетного фінансування в спектрі Європейських технологічних платформ, що забезпечує ефективну розробку економічно обґрунтованих програм наукових досліджень та швидке впровадження наукових результатів у практику господарювання.

Участь України в рамкових програмах ЄС з досліджень та інновацій проголошена як один із стратегічних компонентів міжнародного наукового, науково-технічного та інноваційного співробітництва та частиною імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Прогнозувалися оптимістичні наслідки приєднання вітчизняних дослідників до цієї програми: розширення відтворення національних акторів набуття неосного інтелектуального продукту, наприклад, через їх кооперацію у грантових проєктах із розробниками дослідних центрів ЄС. Реалії практики підтвердили, що перспективами розширеного відтворення акторів набуття інтелектуального продукту в кластері творців є фінансування вітчизняних наукових досліджень із фондів ЄС; відповідність результатів наукових досліджень українських

університетів пріоритетам ЄС; можливості спеціалізації та кооперації при проведенні наукових досліджень університетами з різних країн. Серед загроз відповідного звуженого відтворення акторів набуття інтелектуального продукту в кластері творців проявилися: обмеженість фінансування українських наукових досліджень (видатки державного бюджету переважно спрямовуються до європейських фондів на фінансування загальноєвропейських досліджень, а досвід співпраці українських наукових установ із європейськими дослідниками є не розвинений, як і відповідне фінансування); фінансування українськими платниками податків європейських досліджень. Зрозуміло, якщо означене фінансування не передбачає підтримання «чинності» легітимного інтелектуального продукту, то з боку такого фінансування не виявляється безпосереднє сприяння розширенню відтворення акторів його належності.

Як бачимо, фінансування набуття неосно-конструктивістського та неосно-інтеграціоністського інтелектуального продукту переважає серед засобів зменшення перешкод відтворення його акторів в глобальному кластері творців. Прояв екстерналізації привласнення інтелектуального продукту в умовах глобалізації розкрито як кооперований (в глобальному кластері творців).

Розширене відтворення акторів привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в глобальному кластері продуцентів пов'язується із масштабами його легітимності. Вона є результатом спеціалізованої діяльності (наприклад, такої спеціалізованої установи ООН, як WIPO – World Intellectual Property Organization, 1970 р.) із адміністрування конвенцій та угод як міжнародних, так і союзів країн. У рамках подібного адміністрування, у т.ч. і WIPO, суперечливість розширеного відтворення акторів привласнення легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту для країн (національний режим), що розвиваються, обумовила їх прихильність до зростання світового виробництва контрафактної продукції. Натомість, визнання в розвинених країнах фактів привласнення нелегітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту як суперечливих розширеному відтворенню акторів привласнення легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, стимулювало їх уряди до лобіювання «Угоди з торгових аспектів прав інтелектуальної власності» (TRIPS, 1994 р.) у рамках СОТ, в частині мінімальних стандартів міжнародних правочинів «недобросовісного» використання прав інтелектуальної власності в національних економіках.

Своєрідною відповіддю на загострення глобального антагонізму між відтворенням акторів привласнення нелегітимного та легітимного інформаційно-

цифрового інтелектуального продукту, став розвиток спеціалізованих установ з його легітимності в міжнародних регіональних об'єднаннях, як то: Європейська патентна організація (відомство), Євразійське патентне відомство, Африканська організація інтелектуальної власності (АОПІ) та ін. Їх функціонування постає формально незалежним, однак реально підпорядкованим відтворенню глобальних акторів привласнення легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту із розвинених країн. Зазначене підтверджується традиціями Європейської патентної організації в частині завдань зниження витрат на його легітимності: спрощення діловодства для патентних відомств різних країн при патентних заявках до країн ЄС, розповсюдження дії європейських патентів на території держав-не-членів Європейської патентної організації тощо.

Поряд із цим, аргументування умов розширеного відтворення акторів привласнення легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в глобальному кластері продуцентів (забезпечення правочинів відповідної монополії), а також обґрунтування необхідності такої монополії (кількість творів, патентів і торгових марок збільшується щодня, як і зростають витрати володарів легітимного інтелектуального продукту на моніторинг порушень та лобіювання власних інтересів) сприяли активізації діяльності множини недержавних організацій. «Сателітні» функції таких організацій не викликають сумнівів у широкому спектрі їх прикладів: Асоціація власників інтелектуальної власності (ІПО), Міжнародна коаліція по боротьбі з підробками (ІАСС), Міжнародна федерація винахідницьких асоціацій (ІФІА) та ін.

В сукупності перешкод розширеному відтворенню акторів привласнення легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в розвинених країнах є і просте відтворення акторів належності латентного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, які «позбавлені» зазначеної монополії. Підтвердженням наведеного стало розуміння накопичення належності латентного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту як головної перешкоди розвитку інтелектуальної діяльності. Для запобігання цього розвиваються правочини привласнення легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в частині користування й розпорядження в ліцензії GNU GPL – General Public License («Основна громадська ліцензія», 1989 р.), сумісного володіння – в ліцензії Creative Commons (CC) (англ.: creative – творчий, авторський; commons – громади, прості люди і їх майно, юр. право спільного володіння) і навіть привласнення неналежного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту будь-якими акторами позиціонується ліцензією «Коріті» (від англ. «Cory

ме» – «скопіюй мене») у міжнародному русі піратських партій, наприклад, Piratbyrån (Швеція).

Отже, заохочення належності легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту національним акторам переважає серед засобів зменшення перешкод відтворення його акторів в глобальному кластері продуцентів. Прояв екстерналізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації розкрито як сателітний (в глобальному кластері продуцентів).

Розширене відтворення акторів набуття інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в глобальному кластері посередників-підприємців стимулюється, насамперед, зниженням бар'єрів для трансферу технологій, фінансових потоків і руху кваліфікованих робітників між країнами. А перспективи розширеного відтворення акторів належності інформаційно-цифрового інтелектуального продукту розкриваються із використанням інтелектуального продукту (в формі технологій) у міжнародному виробництві, а також у «глобальних мережах інноваційної діяльності», прикладами можуть бути інноваційні комплекси транснаціональних корпорацій. В їх організаційному просторі, розширене відтворення акторів належності інформаційно-цифрового інтелектуального продукту є результатом не тільки збільшення зарубіжного фінансування наукових досліджень через розширення зарубіжних дослідницьких підрозділів транснаціональних корпорацій, а й спустошливої «експлуатації» науково-технічних можливостей приймаючих країн (переважно країни, що розвиваються) та «консервації» їх технологічної відсталості.

Розширене відтворення акторів належності інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в кластері посередників-підприємців регіонального рівня спрямоване традиціями державно-приватного партнерства. Товарність обумовлює розширення такого відтворення шляхом комерціалізації належного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, «виведення» його на ринок і формування венчурних мереж із багатовекторністю потоків актуалізації такого інтелектуального продукту, низьким рівнем трансакційних витрат та спонтанним об'єднанням його акторів належності для втілення інноваційних проєктів. Планованість може бути основою планування темпів розширеного відтворення акторів належності інформаційно-цифрового інтелектуального продукту при обґрунтуванні альтернатив його актуалізації, – від інтеграції в глобальні інноваційні мережі до комбінування проривного інноваційного розвитку (при наявності відповідних можливостей і конкурентних переваг) з елементами інноваційного запозичення (при економічній недоцільності фінансування власних розробок). В діалектиці товарності і планованості державно-приватного партнерства створюються основи подолання перешкоди розширеного відтво-

рення акторів належності інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в кластері посередників-підприємців: низьке залучення вітчизняних суб'єктів в глобальні технологічні ланцюжки, незавершеність формування інфраструктури його привласнення, обмежений внутрішній і зовнішній попит з боку бізнес середовища, недостатній рівень взаємодії між національною наукою та бізнесом тощо.

Умовами подолання відміченої перешкоди є пакування глобальних акторів привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту над відносно дрібними національними акторами привласненням інформаційно-цифрового інтелектуального продукту. Наприклад, розширене відтворення глобальних акторів (транснаціональні корпорації та країни їх походження – переважно розвинені країни) належності інформаційно-цифрового інтелектуального продукту при його актуалізації в глобальній економіці реалізується на фоні, як правило, звуженого відтворення акторів належності інформаційно-цифрового інтелектуального продукту при спробах його актуалізації в національній економіці як пріоритетів її державного регулювання та без об'єднання власності організацій академічної, галузевої науки, а також промислових фірм із високотехнологічних галузей.

Як бачимо, стимулювання актуалізації належності легітимного інформаційно-цифрового інтелектуального продукту національним акторам переважає серед засобів зменшення перешкод відтворення його акторів в глобальному кластері посередників-підприємців. Прояв екстерналізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації розкрито як підпорядкований (в глобальному кластері посередників-підприємців).

Таким чином, пошук особливостей екстеріорізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації, виявив наступні результати (табл. 1).

Висновки. За результатами аналізу специфіки екстерналізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації, можливо зробити такі висновки:

1. Узагальнено прояв екстерналізації привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту як трансфер технологій та окреслено межі його різноманіття атрибутами привласнення інтелектуального продукту.

2. Охарактеризовано прояв екстерналізації привласнення інтелектуального продукту в умовах глобалізації як: кооперований (в глобальному кластері творців), сателітний (в глобальному кластері продуцентів), підпорядкований (у глобальному кластері посередників-підприємців).

3. Виявлено засоби зменшення перешкод відтворення акторів привласнення інформаційно-циф-

Екстерналізація привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту в умовах глобалізації

екстерналізація привласнення	взаємодії акторів соціально-економічних кластерів:		
	творці	продуценти	посередники-підприємці
прояв	кооперування набуття інтелектуального продукту та локалізація його належності	належність латентного інтелектуального продукту є сателітною до забезпечення правочинів монополії належності легітимного інтелектуального продукту	актуалізація належного інтелектуального продукту є підпорядкованою його використанню в глобальних технологічних ланцюгах
засоби зменшення перешкод відтворення акторів	фінансування набуття неосно-конструктивістського та неосно-інтеграціоністського інтелектуального продукту	заохочення належності легітимного інтелектуального продукту	стимулювання актуалізації належності легітимного інтелектуального продукту національним акторам

Джерело: сформовано авторами

рового інтелектуального продукту в глобальних умовах в частині: фінансування набуття неосно-конструктивістського та неосно-інтеграціоністського інтелектуального продукту (в глобальному кластері творців); заохочення належності легітимного інтелектуального продукту національним акторам (в глобальному кластері продуцентів); стимулювання актуалізації належності легітимного інтелектуального продукту національним акторам (в глобальному кластері посередників-підприємців).

4. В умовах глобалізації підтверджено панування глобальних акторів привласнення інформаційно-

цифрового інтелектуального продукту над відносно дрібними національними акторами привласненням інформаційно-цифрового інтелектуального продукту як перешкоди їх розширеному відтворенню.

5. Подальші дослідження мають бути спрямовані на виявлення альтернатив розширеного відтворення державно-приватних акторів привласнення інформаційно-цифрового інтелектуального продукту, що можуть сприяти державному регулюванню ефективного розвитку окремих видів промислової діяльності в Україні, а також прискоренню їх «монтажу» в глобальні технологічні ланцюги.

Список літератури:

1. Белорус О. Экономическая система глобализма. Киев : КНЕУ, 2003. 380 с.
2. Пахомов Ю. Павленко Ю. Цивилизационная структура современного мира. В 3-х т. Київ : Наук. думка, 2006. Т. 1. 686 с.
3. Гальчинский А. Кризис и циклы мирового развития. Киев : АДЕФ-Украина, 2013. 480 с.
4. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. Київ : АСТ, 2018. 576 с.
5. Wallerstein, Immanuel. The Modern World-System I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century. University of California Press. 442 p.
6. Энджел Н. Великое заблуждение. Очерк о мнимых выгодах военной мощи наций. Киев : Центр учбової літератури, 2021. 364 с.
7. Krugman P. End This Depression Now! W. W. Norton & Co. 2012. 272 p.
8. Lindsey B. Against the Dead Hand: The Uncertain Struggle for Global Capitalism. Wiley; 1st edition. 2001. 368 p.
9. Rodrik Dani. The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy. New York, London : W.W. Norton & Company, 2012. 368 p.
10. Гриценко А.А. Власність. Енциклопедія Сучасної України. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. URL: <https://esu.com.ua/article-35127> (дата звернення: 10.04.2024).
11. Небрат В.В. Відбудова для розвитку: зарубіжний досвід та українські перспективи : міжнародна колективна монографія. Київ : НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України», 2023. 571 с.
12. Вишневський В.П. Цифрові технології та проблеми розвитку промисловості. *Економіка України*. 2022. № 1. С. 47–66.
13. OECD. The knowledge-based economy. Organisation for economic co-operation and development. Paris, 1996. URL: <https://one.oecd.org/document/OCDE/GD%2896%29102/En/pdf> (дата звернення: 10.04.2024).
14. Definition of Technology Transfer. Financial Dictionary, 2017. URL: <https://financial-dictionary.thefreedictionary.com/Technology+transfer> (дата звернення: 10.04.2024).
15. Definition of Technology Transfer. Dictionary. 2017. URL: <http://dictionary.sensagent.com/technology%20transfer/en-en/> (дата звернення: 10.04.2024).
16. Chukhray N., Mrykhina O. Theoretical and methodological basis for technology transfer from universities to the business environment. *Problems and Perspectives in Management*. 2018. Volume 16. P. 399–416.

17. Concept of a Technology Classification for Country Comparisons. World Intellectual Property Organization, 2017. URL: http://www.wipo.int/export/sites/www/ipstats/en/statistics/patents/pdf/wipo_ipc_technology.pdf (дата звернення: 10.04.2024).
18. Шкварчук Л.О., Гарасим О.І. Теоретичні підходи щодо визначення сутності трансферу технологій та його інформаційно-аналітичного забезпечення. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 4. С. 29–32.
19. Hinkelman E.G. Dictionary of International Trade: Handbook of the Global Trade. World Trade Press. 2020. 840 p.
20. Definition of Technology. Oxford dictionaries, 2017. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/technology> (дата звернення: 10.04.2024).
21. United Nations Conference on Trade and Development: Transfer of technology. New York and Geneva, 2001. URL: <http://unctad.org/en/docs/psiteiitd28.en.pdf> (дата звернення: 10.04.2024).
22. Technology Transfer. Council for Scientific and Industrial Research, 2017. URL: <http://www.csir.co.za/index.html> (дата звернення: 10.04.2024).
23. Federal Laboratory Consortium for Technology Transfer, 2017. URL: <https://www.federallabs.org> (дата звернення: 10.04.2024).
24. About Technology Transfer. Association of University Technology Managers, 2017. URL: <https://www.autm.net/autm-info/about-tech-transfer/about-technology-transfer/> (дата звернення: 10.04.2024).
25. Тарасевич В.М. Цифровий вимір інформаційно-цифрових феноменів в економіці : монографія. Дніпро : ПБП «Економіка», 2021. 108 с.

References:

1. Belorus O. (2003) *Ehkonomicheskaja sistema globalizma* [Economic system of globalism]. Kyiv: KNEU.
2. Pakhomov Y., Pavlenko Y. (2006) *Civilizacionnaja struktura sovremennogo mira. V 3-kh t.* [Civilization structure of the modern world. In 3 t.]. Kyiv: Scientific thought.
3. Gal'chinskij A. *Krizis i cikly mirovogo razvitija* [Crisis and cycles of world development]. Kyiv: ADEF-Ukraina.
4. Fukujama F. *Vitoki politichnogo porjadku. Vid pravavnikh chasiv do Francuz'koї revoljucii* [Sources of political order. From the most ancient times to French revolution]. Kyiv: ACT.
5. Wallerstein I. (2011) *The Modern World-System I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*. University of California Press.
6. Ehndzhel N. (2021) *Velikoe zabluzhdenie. Oчерk o mnimyh vygodakh voennoj moshchi nacij* [Great mistake. Essay about the imaginary benefits of martial power of nations]. Kyiv: Center of educational literature.
7. Krugman P. (2012) *End This Depression Now!* W. W. Norton & Co.
8. Lindsey B. (2001) *Against the Dead Hand: The Uncertain Struggle for Global Capitalism*. Wiley. 1st edition.
9. Rodrik D. (2012) *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. New York, London: W.W. Norton & Company.
10. Grytsenko A. (2005) *Vlasnist'*. Encyklopedija Suchasnoї Ukraini [Ownership. Encyclopaedia of Modern Ukraine]. Kyiv: Institute economic research NAS Ukraine. Available at: <https://esu.com.ua/article-35127> (accessed April 10, 2024). (in Ukrainian)
11. Nebrat V. (2024) *Vidbudova dlja rozvitku: zarubizhniy dosvid ta ukraїnski perspektivi: mizhnarodna kolektivna monografija* [Renewal for development: foreign experience and Ukrainian prospects: international collective monograph]. Kyiv: NAS Ukraine, GO "In-t econ. and prognostics. NAN Ukraini". (in Ukrainian)
12. Vyshnevskiy V. (2022) *Cifrovi tekhnologii ta problemi rozvitku promislivosti* [Digital technologies and problems of development of industry]. *Economy of Ukraine*, no. 1, pp. 47–66.
13. OECD (1996) *The knowledge-based economy. Science, Organisation for economic co-operation and development*. Paris. Available at: <https://one.oecd.org/document/OCDE/GD%2896%29102/En/pdf> (accessed April 10, 2024).
14. Financial Dictionary (2017) *Definition of Technology Transfer*. Available at: <https://financial-dictionary.thefreedictionary.com/Technology+transfer> (accessed April 10, 2024).
15. Dictionary (2017) *Definition of Technology Transfer*. Available at: <http://dictionary.sensagent.com/technology%20transfer/en-en/> (accessed April 10, 2024).
16. Chukhray N., Mrykhina O. (2018) *Theoretical and methodological basis for technology transfer from universities to the business environment. Problems and Perspectives in Management*, vol. 16, pp. 399–416.
17. World Intellectual Property Organization (2017) *Concept of a Technology Classification for Country Comparisons*. Available at: http://www.wipo.int/export/sites/www/ipstats/en/statistics/patents/pdf/wipo_ipc_technology.pdf (accessed April 10, 2024).
18. Shkvarchuk L. O., Garasim O. I. (2013) *Teoretichni pidkhodi shchodo viznachennja sutnosti transferu tekhnologij ta jogo informacijno-analitichnogo zabezpechennja* [Theoretical approaches in relation to determination of essence of transfer of technologies and its information-analytical providing]. *Steady development of economics*, no. 4, pp. 29–32.
19. Hinkelman E. G. (2020) *Dictionary of International Trade: Handbook of the Global Trade*. World Trade Press.
20. Oxford dictionaries (2017) *Definition of Technology*. Available at: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/technology> (accessed April 10, 2024).
21. United Nations Conference on Trade and Development: *Transfer of technology* (2021). New York and Geneva. Available at: <http://unctad.org/en/docs/psiteiitd28.en.pdf> (accessed April 10, 2024).

22. Council for Scientific and Industrial Research (2017) Technology Transfer. Available at: <http://www.csir.co.za/index.html> (accessed April 10, 2024).
23. Federal Laboratory Consortium for Technology Transfer (2017). Available at: <https://www.federallabs.org> (accessed April 10, 2024).
24. Association of University Technology Managers (2017) About Technology Transfer. Available at: <https://www.autm.net/autm-info/about-tech-transfer/about-technology-transfer/> (accessed April 10, 2024).
25. Tarasevych V. (2021) Cifrovij vimir informacijno-cifrovikh fenomeniv v ekonomici: monografija [Theoretical measurement of information-digital phenomena in the economy: monograph]. Dnipro: PDC "Economica". (in Ukrainian)